

Šolske potrebščine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26
(nasproti „Zlate kaplje“)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnar-
jevih zvezkov ter vseh priprav za
obratno-nadaljevalne šole.

Cene nizke!

Postrežba točna!

slov. Akademije v Zagrebu se je izročila čast, diploma. Akademija izda v kratkem navodilo za proučevanje dialektov ter za-
snuje po vsej priliki poseben Dialektolo-
ški Zbornik, kjer najdejo mesto tudi slo-
venske dialektološke študije; raziskoval-
cem dialektov se bodo dajale podpore. —
Urejanje društvene knjižnice napreduje.
— Nekateri korektori zemljevida se niso
še vrnili. — Prof. dr. Drechsler je izročil
rokopis srbohrvaških narodnih pesmi, ki
izidejo letos. — G. ravnatelj Iv. Hribar je
za »Vošnjakovo korespondenco«, ki jo
ureja dr. Lončar, dal nekaj Vošnjakovih
dopisov. — G. dr. Vidica spis »Zaupna
korespondenca v Napoleonovi Iliriji« se ni
končal. — O Einspielerju spiše monogra-
fijo g. svetnik J. Scheinig v Celovcu. Vna-
nje proslave Einspielerjevega spomina na
Koroškem se Matica udeleži. — Kihar-
jevo narodopisno gradivo o ogrskih Slo-
venceh izda Zgodov. društvo v Mariboru.
Matica natisne rokopisno zgodovino ogr-
skih Slovencev v ogrsko-slovenskem je-
ziku iz 18. stoletja. — Iz okolice Rimskih
Toplic je Matica prejela narodne pesmi
in pravljice. — Matica upravlja denar za
Bleiwicsov spomenik; še živeti člani od-
bora za ta spomenik naj ukrenejo, da se
stvar formalno uredi. — Razpisovale se
bodo redno častne nagrade za beletristič-
ne spise. — Matica izda za svojo 50letnico
zgod. spominsko knjigo, ki jo spiše prof.
Grafenauer. O publikaciji obrazovalne
umetnosti se je posvetovanje preložilo. —
Za II. zvezek »Slov. jubilejev in Spomi-
nov« se pripravijo monografije o Sketu,
Einspielerju (o Mencingerju se bo pisalo
na koncu njegovih izbranih spisov), o
Štreklju, o Aškercu, Kranjčeviču, Vrhlic-
kem, Slavejkovem, o Bol. Prusu in Gon-
čarovu. — Matica z zanimanjem spremlja
delo inženirskih organizacij za tehnični
slovar. Slovar je potreben, a delo zahteva
časa. — Jeseni se vzida v Mengšu pisate-
lju Jan. Trdini spominska plošča.

Politiški pregled.

* **Nove vojaške zahteve Avstrije.** Vlada
pripravlja za jesen dve novi vojaški pred-
logi. Prvič bo vlada zahtevala povišanje
rekrutnega kontingenta za 15.000 mož za
skupno armado in 10.000 mož za obe de-
želni brambi, in sicer polagoma, tako da bi
leta 1917. znašalo efektivno število rekrut-
tov 237.000 mož. Posebno se pomnoži arti-
ljerija in se predvsem zviša prezenčno stan-
je na južnih in severnih mejah. S tem se
bodo izdatki povečali za 20 do 30 milio-
nov kron. Mornariška predloga, ki pride
pred delegacije, pa zahteva 280.000.000
kron, ki se bodo dobili potom primerne
operacije. Ta denar se porabi za tri nove
dreadnoughte, ki imajo nadomestiti zastar-
eli »Monarch«-razred, in se bosta dve
ladji začeli takoj graditi v Trstu. Da se de-
legati preveč ne ustrašijo, bo vlada izpo-
četka zahtevala le pokritje prve rate.

* **Avstrijska in nemška vojaška moč.**
V Nemčiji je sprejel državni zbor novo
vojaško postavo. Po tem zakonu bo imela
Nemčija sledeče število vojakov: v miru
770.000 vojakov, v vojni 6.000.000. Po šte-
vilu prebivalstva bi morala imeti Avstrija,
ako bi hotela iti roko v roki z Nemčijo, v
miru 650.000 služečih vojakov, v vojski pa
5.000.000 bojnikov. V resnici nosi sedaj
v miru vojaško suknjo 350.000 vojakov, v
vojski pa bi prišli v poštev 3.000.000. Ita-
lija, tretja zaveznica, ima v mirolnem
stanju 280.000, v vojski bi jih spravila sku-
paj dva in pol milijona. Nemčija gleda ne-
svoj dvoji zaveznici, njune vojaške neja-
kosti postrani in pravijo, da bo zahtevala,
da se tudi v Italiji in Avstriji število voja-
kov zviša.

* **Za varstvo uredniške tajnosti.** Z ozi-
rom na sistematično prizadevanje avstrij-
skega sodstva, žurnaliste prisiliti k prič-
evanju o stvareh, ki so jim kot urednikom
zaupane, je zboroval na Dunaju velik shod
žurnalistov, ki so se ga udeležili zastopniki
vseh narodov in strank. Shod je soglasno
sklenil oster protest v tem oziru in izjavil,
da vsak žurnalist, ki prekrši uredniško taj-
nost, zapade zaničevanju tako splošnosti
kakor kolegov in je strokovno in družabno
nemogoče. Vsi žurnalisti se pozivljajo, da
uredniško tajnost, ki je vir zaupanja jav-
nosti do časopisa, brezpogojno in ne me-
neč se za kakršnekoli kazni v vsakem slu-
čaju varujejo.

* **Odprava redov, plemstva in odliko-
vanj na Norveškem.** Vse stranke v nor-
veškem parlamentu so se izrekle za to, da
se na Norveškem vsi redovi in razna odli-

kovanja odpravijo. V par mesecih ne bo
na Norveškem nobenih križcev, medalj in
drugih takih dragocenih reči več, po kate-
rih v Avstriji tako srca hrepenijo.

* **Prebivalstvo na Francoskem na-
rašča.** Najnovejša statistika o gibanju pre-
bivalstva na Francoskem kaže, da prebi-
valstvo narašča. Leta 1911. je bilo porodov
742.000, leta 1912. pa 745.000. Leta 1911.
je izgubila Francoska 35.000 duš, leta 1912.
jih je dobila zopet 55.000. Umrljivost še ni
bila nikoli tako nizka kakor lansko leto;
leta 1902. je umrlo 761.000 ljudi, leta 1907.
jih je umrlo 792.000, leta 1911. — 777.000,
lani pa samo 690.000.

Obrambni vestnik.

** **Revolucija — ultimatum — poli-
tični nagibi — slabo dihanje itd.** »Sloven-
ski Narod« je odgovoril v svoji 141. šte-
vilki z dne 23. t. m. našemu listu, ki je v
svoji zadnji številki reagiral na njegov na-
pad na Učiteljsko tiskarno. Poudarjamo
tako, da bi enak odgovor težko znal napi-
sati najljubejši klerikalni list. Kolikor se
tiče napad »Slovenskega Naroda« Učitel-
ske tiskarne, zato je dobil imenovani list
odgovor od poklicane strani, kakor ga pri-
občujemo na drugem mestu svojega lista.
Ta odgovor drži in bo držal: dejstva pobi-
jajo laž! Punctum! — Ampak »Slovenski
Narod« je vrzel v eno vrečo Učiteljsko ti-
skarno. »Dan« in naš list, ker misli, da
tiči v naši organizaciji vse v enem žepu,
kakor tiče kje drugod glave in misli in
»javno mnenje« in še kaj drugega v enem
jarmu! To je »Slovenskega Naroda«
glavna zmeta: vse napredne javnosti ni
mogoče natezati na eno kopito! Saj nismo
otroci, da bi nas držali v povojčkih in da
bi žvrgoleli samo tako, kakor se oglaš-
ena sama piščalka! In če se oglašita v na-
pačni melodiji — mi pa brž za njo, sicer
prepričani, da petje ni pravo, ampak po-
korni in ponižni kakor se spodobijo majhnim
ljudem! To je disciplina! Ako pa ni tako,
je revolucija! Sicer ne bo dosti koristilo,
če rečemo, da terorizem ni disciplina in da
izražanje svojih, jasnih in odkritih misli ni
revolucija. Disciplina je pokoravanje načel-
om, ki imajo — od večine odobrena in
sprejeta — pravico do eksistence in ki
imajo na razpolago sredstva, da se uve-
lijavljajo v praktičnem življenju. Popisa-
nega papirja imamo dovolj, treba je dela in
življenja! Oboje — delo in življenje — pa
spoznavaj in več ceniti, ako si sredi v
njem, ako trpiš zaradi tega, ker delaš tako,
kakor se ti zdi prav, ako svojim nazorom
zastavljaš svojo eksistenco, svojo
osebno korist. In ako poveš, da to, kar
stori posameznik, ne odgovarja nazorom
in delu večine, ni to revolucija, ampak je
to veselo znamenje zrelosti in samostoj-
nosti! Tak nauk daje šola življenja, ki ve-
selo in živahno opravlja svojo nalogo tam
zunaj po širokem svetu! Tudi po sloven-
skem! Iz tesnih spon naših žalostnih raz-
mer in neprilik kipi v ponosnem razmahu
napredni element, ki se razliva v čedalje
večje, obsejnejše kroge. Danes ni vasi na
Slovenkem, kjer bi ne bilo naprednega
človeka! Tisti, ki krha zobe ob železo-
betonskih zidovih Učiteljske tiskarne, tega
ni storil. Storili so to drugi, storilo pa se
je to tudi in večinoma samo iz sebe, in sicer
zato, ker tudi misel v našem človeku do-
zori do zrelosti in samostojnosti! In kdor
bi pošiljal takemu radostnemu duševnemu
probujanju ultimatum, ta neče naprednosti
in bodočnosti, ta temveč sebi podpisuje
smrtno obsodbo! Nas namo veselje, če ima
tudi Učiteljska tiskarna pri tem prepору
slovenskega naroda, pri tem njegovem re-
ševanju iz odvisnosti in zaspanosti svoj
delež. — Mi ne pišemo svojega lista za
nobeno politično stranko, ampak ga pišemo
za svoj stan. Vzlic temu si prisvajamo za-
slugo, da smo ravno mi ohranili veselje do
naprednega dela v svojem stanu, ki se
poti in trudi za blaginjo slovenskega ljud-
stva tudi po takih krajih, kamor še ni sto-
pila noga tistega, ki danes obrekuje naš
list in ubija našo tiskarno. Hvaležnosti ni-
simo iskali nikoli in od nikogar, ampak de-
lali smo tako in delali bomo tako, ker smo
uverjeni, da pride konec vsaki krivici, da
pride dan plačila tudi naprednemu sloven-
skemu učitelju! Propagirali smo napredno
idejo vedno in povsod, a nismo nikoli po-
zabili braniti koristi, časti in ugleda slo-
venskega šolstva in učiteljstva — tudi te-
daj ne, ko so nas nagnali s — pretiranimi
zahtevami! Branili smo celo tovariše, ki
niso bili naših nazorov, ker boli krivica in
nasilje vsakega, kdor je človek! Da, ko

je naš list tiskala Narodna tiskarna, se je
zgodilo obilokrat, da je »Slovenski Narod«
ponatiskaval naše članke, da je »Slovenski
Narod« štel lepo število odličnih sotrudi-
kov iz našega stanu, celo takih, ki so dan-
es Slomškarji! In sedaj prihaja infamen
človek in piše v onem istem »Slovenskem
Narodu«, da smo se zakadili vanj »na tisti
prikupni način, s katerim so (namreč mi!)
največ pripomogli, da klerikalci napredno
učiteljstvo tako kruto in neusmiljeno pre-
ganjajo«. In sedaj vprašamo: Ali ste po-
natiskovali naše članke in iskali sotrudi-
nikov med nami zato, da ste pospeševali
kruto in neusmiljeno naše preganjanje? Ali
pa ste delali to zato, ker ste bili preverjeni
o poštenosti in upravičenosti našega boja?
Ako je prvo res, ste bili takrat hinavci in
zahrbtni naši sovražniki; ako je pa drugo
res, ste danes lažniki! Izprašajte svojo
vest in odgovorite — sebi! Mi ne rabimo
odgovora! Poglejte se v zrcalo in sram
Vas bodi!

** **Kako so rahločutni.** Zadnjič smo v
odgovoru na napad »Slovenskega Naroda«
na tem mestu imenovali tudi osebo, ki je
v upravnem odboru Narodne tiskarne in v
uredništvu »Slovenskega Naroda«. Ker
poznamo to osebo od vseh strani in v vsa-
kem pogledu, nismo s tem, da smo jo ime-
novali, storili nobenega greha. Ampak
oseba, ki veže uredništvo s tiskarno, je
užaljena! Tako se dá posneti iz prve
dnevne vesti 141. šte. »Slovenskega Na-
roda«. — Kako je pa to, da je tako hipoma
rahločutni »Slovenski Narod« v svojih po-
lemikah, ki jih je imel z »Dnevom«, prije-
mal tovariša L. Jelenca, ki ni niti upravni
odbornik Učiteljske tiskarne in še manj
urednik »Dneva«?! Ali mislijo gospodje,
da bodo brez našega protesta tolkli po po-
sameznikih našega stanu, ki so popolnoma
nedolžni? Ne! To jim povemo enkrat za
vselej! Sicer bomo udarili nazaj!

** **Absolutno ne bomo več prenašali
takih napadov, kakor so si jih gospodje v
svoji boleštni megalomaniji doslej dovo-
ljevali.** To je hotel »Slovenski Narod« v
svoji številki od pretekle srede zapisati na
naš naslov, pa je zapisal le sebi v album!
Iznova ponavlja, da smo se mi (t. j. »Slo-
venski Narod«) vedno izključno le iz po-
litičnih nagibov pečali z Učiteljsko tiskar-
no... Kaki so pa to »politični nagibi«, da
»Narod« nikdar več ne omeni nobenega
lista, ki ga tiska Učiteljska, da tudi sicer
ne omeni nikoli te tiskarne, ako dobi v re-
cenzijo kako knjigo, ki jo je ta tiskarna
tiskala! To vendar niso »politični«, ampak
so sovražni nagibi! (Katoliško tiskarno in
bukvarno pa omenja!) Kaki so tudi to »po-
litični nagibi«, da kaže »Narod« na zad-
njo bilanco Učiteljske, češ, da hoče naš
list »z lažmi in zvijačami morda odvaliti
na druge krivdo za stanje Učiteljske ti-
skarne...« V tem ne vidimo mi nobenega
»političnega nagiba«, ampak je tako pisa-
nje enostavna zlobnost, ki hoče v javnosti
zbuditi o našem podjetju slabo mnenje!
In kako »politični nagibi« so končno to, ko
pravi »Narod«, da je »Zvonček« pustil v
Narodni nad tisoč kron dolga, ki še vedno
ni pokrit?! Tudi to niso »politični nagibi«,
ampak je to skrajna brezskrbnost, ki stoji
osamljena v trgovskem in obrtnem svetu!
Sedaj naj vsa podjetja začno javno raz-
glašati, koliko kron jim dolguje ta, koliko
oni! To je za podjetje gotovo lepo pripo-
ročilo, a tudi za »Slovenski Narod«, ki
vlači v ta boj nedolžni »Zvonček«, ki mu
je tudi najbrže na poti. Dolg naj iztoži, pa
bo mir! — Tako bje sedaj »Slovenski
Narod« po »Dnevnu«, po »Učiteljski ti-
skarni«, po našem listu, po »Zvončku«, po
tov. Jelenču — bje po vsem, kar je na-
šega, kar je učiteljskega! Ali so tudi to
»politični nagibi«?! — O »Zvončkovem«
dolgju ne pristojta beseda nam, ampak go-
spodom pri »Slov. Narodu« utegne biti
znano, da so v začetku težave povsod,
da je posebno učiteljstvo moralo samo ve-
liko delati in žrtvovati, da si je ustanovilo
to, kar ima danes, ker je ob znanem svo-
jem materialnem položaju začelo vse ta-
korekoč iz nič! To pa, kar imamo, bomo
branili do skrajnosti; zato pa smo gorenje
besede naslovili na adresu »Slovenskega
Naroda«!

Učiteljski vestnik.

IV. **abiturijski sestanek.** Vsem to-
varišem-udeležencem naznanjamo, da se
je pripravljalnemu odboru posrečilo do-
biti za vse udeležence prav udobna brez-
plačna prenočišča za ves čas prireditve,
kar bo gotovo marsikomu omogočilo ude-
ležbo. Preskrbljeno je tudi za skupne

obede po nižnji ceni. Upamo tedaj, da se
snidemo v teh dneh, v čim največjem šte-
vilu. Do snidenja!

Definitivno udeležbo za IV. abitur-
entski sestanek so priglasila doslej na-
slednja učiteljska: 1. Ljubljana (moško),
2. Ljubljana (žensko), 3. Ljubljana (samo-
stan), 4. Maribor (moško), 5. Gorica (žen-
sko), 6. Gorica (moško), 7. Celovec (mo-
ško), 8. Celovec (žensko), 9. Zagreb (mo-
ško), 10. Petrinje, 11. Zader-Arbani, 12.
Kastav. Pričakujemo definitivnih prijav še
z drugih učiteljskih. S.

Kranjske vesti.

—r— **Poročil se je** tov. Herman Kmet,
nadučitelj na Colj nad Vipavo, z gđc. učitel-
jico Julijo Kosovo. — Bilo srečno!

—r— **Samomor.** Franica Valenčičeva,
učiteljica v Starem trgu pri Ložu, si je
preteklo soboto ponoči s kuhinjskim no-
žem prerezala vrat. Dejanje je storila v
hipni blaznosti. Blag spomin nesrečni to-
varišici!

—r— **Novi šolski stavbi** bodo v krat-
kem začeli graditi, in sicer osemrazred-
nico v Trzinu na Gorenjskem in enoraz-
rednico v Goričah, okraj Predvor na Go-
renjskem.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** Name-
sto obotlega nadučitelja na II. mestni de-
ški ljudski šoli v Ljubljani, Janka N. Jeg-
liča, je do konca šolskega leta imenovana
za suplentinjo abs. učiteljska kandidatinja
Elza Sosova.

—r— **Škratinka.** Dne 18. t. m. so na
Vačah šolo zaprli za nekaj tednov, ker je
hčerka nadučitelja tov. Iv. Bezeljaka zbo-
lela za škratinko. Bolezen se širi najbrž
iz Zagorja, ker se je tudi v Vidrgi pojavil
en slučaj.

—r— **Aroganca nemških profesorjev.**
Pri pogrebu prof. Milana Pajka so nemški
profesorji na realni prepovedali sloven-
skim dijakom nositi venec s trakovi v de-
želni barvah. Preden se je pogreb pričel
pomikati, so profesorji imeli kar na cesti
konferenco z ravnateljem, ki je končno
stopil k nosačem venca in jim zapovedal,
da morajo venec položiti na mrtvaški
voz. Občinstvo se je zgražalo ob takem
postopanju, ki mu je nedostajalo vsake
pietete in ki je bil vse obsodbe vreden iz-
bruha onega vsenemstva, ki za to, da si
služi kruh na naši zemlji, žali vse, kar
nam je najljubše. Treba bo pač enkrat za
vselej pojasniti tem pedagogom, da sme
naša mladina spoštovati barve dežele, ki
je po svojih sinovih prelila potoke krvi za
državo. Treba bi bilo oholim nemškim
profesorjem pokazati, da naše deželne
barve niso tuje cunje. — Kaj bi se neki
zgodilo s slovenskim ravnateljem v po-
dobnem slučaju kje v kakem nemškem ali
laškem mestu? Na mestu bi ga poslali
v penzijo. Na Kranjskem pa je dandanes
vse dovoljeno! Vendar smo radovedni, kaj
poreče na to provokatorično in šovinis-
tično vedenje deželni šolski svet!

—r— **Za kačje lovce.** Ker je tudi le-
tošnje leto razpisal deželni odbor vojvo-
dine Kranjske nagrado za pokončevanje
strupenih kač na Kranjskem, opozarjamo
vse dotičnike, ki se zanimajo za kačji lov,
da je izdalo Muzejsko društvo za Kranj-
sko knjižico »Herpetologični zapiski za
Kranjsko«, to je poučno spisano razpravo,
po kateri lahko vsak določi pri nas živeče
kače. Knjižica stane samo 1 K 50 h in se
dobiva po vseh knjigarnah, naroča se lah-
ko tudi direktno pri Muzejskem društvu.

Štajerske vesti.

—š— **Iz Slovenjgradca** nam pišejo:
Okrajni šolski svet v Slovenjgradcu se je
v svoji zadnji seji opetovano zavzel za iz-
boljšanje učiteljskih plač ter svoj sklep
predložil merodajnemu mestu.

—š— **Nemški kulturniki.** V Ljubnu na
Štajerskem so se dne divjali divjaki višje
rudarske šole ponoči po mestu in kri-
čali: »Ogenj, ogenj!« Da se je strah kmalu
razširil po mestu, si vsak lahko misli. Par
teh ptičev je policija zaprla, a drugi so
sklicali svoje tovariše in drli pred policijo
ter tam zahtevali osvoboditev svojih to-
varišev. Mestni župan jih je nazadnje uka-
zal res izpustiti. Taka kulturnost nemškega
študentstva pač mora imponirati!

Agitirajte za svoje glasilo!
Pridobivajte mu novih naročnikov!